

EPERJESI LAPOK

Sárosmegye s városainak társadalmi s gazdasági érdekeit képviselő hetilap.

Szerkesztői iroda: fútca, 203. szám.

Ide intézendő minden a lap szellemi részét illető közlemény.

Kiadó-hivatal:

Eperjesi Bank-Egylet könyvnyomdájában Eperjesen.

Ide intézendő minden előfizetés, hirdetmény és a kiadás körüli panaszok.

Megjelen: minden szombaton.

Előfizetési ár:

vidékre postán vagy helyben házhöz küldve:

Egy évre	5 frt — kr.
Félévre	2 „ 50 „
Negyedévre	1 „ 50 „

HIRDETÉSI DÍJ:

háromhasabos petit sor egyszeri hirdetése 5 kr., többszörös hirdetés jutányosabb.

— Bélyegdíj: minden hirdetésért külön 30 kr. —
Nyitltér minden sor 10 kr.

Kéziratok és levelek vissza nem adatnak. — Bérmentetlen levelek csak ismerős kezektől fogadtatnak el.

A koldulás, kóborlás és munkakerülés rendszete.

Irta dr. Fekete Gyula.

II.

II. Kóborlók. A kóborlás oly tiltott magatartás, mely közveszélyességénél fogva szükségessé és jogosá teszi a rendőri kényszer alkalmazását. Míg tehát a munkakerülés magában véve rendőri ellenőrzést vagy kényszert nem alapít meg, mert gyakran éppen semmi veszélyt nem tartalmaz, számos esetekben pedig veszélyessége csak látszólagos: a kóborlás pedig, bár büntettné nem, de mindenkor büntetendő kihágásnak tekintendő lévén, már mint ilyen más tekintetek alá esik, mint a munkakerülés, mely csak következményeiben képezheti a rendőri kényszer tárgyát.

Kóborlónak általában az tekintendő, kinek rendes lakhelye nincs, vagy azt elhagyva munka nélkül bolyong, a nélkül, hogy becsületes életfentartási eszközeit kimutathatná, vagy alkalmat ezekhez keresne. A kóborló az összes gonosztevők osztályainak személyesítője. Közös jelleg: állandó restéghez ragaszkodás, a jövővel nem törődés, előrelátás és energia hiánya. Ha ez a kóborlók jellemé, melyet kétségbe vonni lehetetlen, nem fog senki azon megütközni, ha azt állítom, hogy a kóborló természetes szövetségese család, lopás és koldulás. A kóborlók ily jelleméből következik tehát, hogy a büntettek elkövetésének veszélye immánens tulajdonuk, mert az, a ki azt sem tudja, ma hol, mit, mikor és milyen áron fog enni, vagy fog-e enni általában valamit, a ki napok óta éhezve, baja leállapításának eszközeivel nem rendelkezik, — mindenre képes, csak hogy szükségleteit, néha szenvedélyeit kielégíthesse.

Érdekes s gyakorlati értékű azon galéria összeállítása, melyből a kóborlás képviselőire bizonyíthatóan. Ily osztályozásból igen tarkás képzetet nyerünk. A középkorban az egyház s az akkori népszellem nagy előmozdítója volt a kóborlásnak. A zarándoklás a 11 században manírává válván, mert minden osztályok üdvöket ez uton vélték biztosítani, a legtöbb kóborlót a társadalomnak a szent zarándokok szolgáltatták. A középkor szelleme pedig igen kedvezett ez ajtatos barangolásnak, mert a rongyokban megjelenő, követelő eme koldusok személyét szent és sérthetlenné tekintette a közönség s a visszaélések orvoslásával senki nem gondolt. (Moreau Cristophe. id. m. II. k. 400 l.) A 14. században új osztály a kóborlónak keletkezett ama fanatikus önostorozókban, kik komoly emberi életfeladatok hiányában, félig meztelenül — mint India fakirjai, ez ösmert tolvajok, bebarangolnak országokat, ordítva, csonkítva testiségüket s a kényelmes koldulással fentartva haszonnéküli életüket. E csöcseléből volt egy időben csak Franciaországnak 80,000 istengunyolój. (Olv. e részben Michelet, Histoire de France III. k. 345. s. k. 1.)

A mai társadalom kóborlóit következőképpen lehet osztályozni:

1. Olcsó tárgyakkal hálalók, kinél ez üzlet csak a tiltott életmód palástja, vagy pedig jogosulatlanul hálalással foglalkozók tekintendők kóborlónak.

2. Emberi s állatbetegségek gyógyításával foglalkozó kuruzslók, kik rendszerint hasznavehetlen gyógyszereket is árulnak.

3. Mulattatók, kik engedély nélkül bolyongnak, vagy engedélyök határát átlépték. Ide tartoznak zenészek, énekesek, mutogatók s gyakran testi hiányukat mutogató alkoldusok.

4. Családok, kik megszökvé, nyomorban hagyják övéiket, kerülve a rendes foglalkozást.

5. Munkakeresés árnya alatt vándorló munkaképes egyének kik ily címen koldulás és lopásból élnek.

6. Hamis oklevelekkel ellátott személyek, kik álnevet használva tévutra igyekeznek vezetni a hatóságokat. Ezek a legveszélyebbek közé tartoznak.

7. Tömegesen vagy egyenként vándorló cigányok vagy más társaságban barangolók, kik gyakran veszélyes eszközök birtokában lévén, emberi élet és vagyonbiztonságot súlyosan fenyegetnek.

8. Testükkel üzérkedő nők.

Mindezeket kívül még más alakban is jelenhetnek meg a kóborlók, kiket nagy városokban nehezebb felfedezni, mint más helyeken. Érdekes adatokat közöl Falckenberg, Versuch einer Darstellung der verschiedenen Classen von Räubern, Dieben, II. k. 184. s. k. I. Ugyazinté Berg, id. m. I. k. 286 és 291 l. Greist, Selfgovernment in England 261—263 l. Mohl, System der Preventivjustiz 215 l. Valóban neveltséges az, hogy Vunder a zugúgyvédek is a kóborlók kategóriájába sorozza. — Handbuch der Polizeiverwaltung 211 l.

A kóborlás szabad vagy kényszerített. — Ez utóbbi esetben fájdalmasan tekinthet a társadalom azon íjura, kit szülői brutalismus vagy teljes elhagyatottság kényszerítették ama életmódra, melytől undorral fordulunk el. — Ily osztályozásnak azonban a rendőri jogban nincs jelentősége, mert minden kóborlóval, mint veszélyes egyénnel, romlottsága okainak figyelembe vétele nélkül, egy törvény szerint kell eljárni. Ellenben igen fontos a kóborlók bel- s külhoniakra tett osztályozása. A rendőri jog lényegesen eltérő a kóborlás e két neménél. Alaptörvény az, hogy egy állam sem köteles az idgen kóborlók ellátása, elhelyezése, nevelése s javításukról gondoskodni, amely társadalomból lettek, érezze az bünei, vagy szerencsétlensége következményeit.

Hogy pedig a társadalom biztonsági, erkölcsi s jóléti érdekeit fenyegető kóborlótól eredő veszélyek megelőzése vagy elnyomása s általában magának ez osztálynak kiirtása eredményeztethessék, a következő rendszabályok, mint sikert nyújtó védekezők ajánlhatók.

1. A belhoniakat illetőleg:

a) A kóborlás tilalma. Első feladata az államnak megtiltani a helyváltoztatás ezen jogellenes s veszélyes módját. Hogy azonban a törvény végrehajtása biztosíthatassék is, biztonsági közegek teljes szigora szükségeltetik a kóborlók felfedezése s személyük a jogszolgáltatás és rendőri igazgatás eljárása érdekében biztosítása tekintetében. A helyi rendőrközegek, községelöljárók és csendőrség vetélkedjenek a kóborlók üldözésével. Miután ezek személyi szabadsága közérdekek alapján korlátozva van, mi közveszélyességük által teljesen igazoltatik: minden kóborlásért gyanus egyén kötelezendő a hatósági közeg felhívására magát rögtön igazolni, mit ha nem képes, következik ellene a kényszer alkalmazása, mely abban áll, hogy a rendőr által elfogatván, további eljárás végett az illetékes bíróságnak átadjatik. Illetékes pedig azon bíróság, melynek területi illetőségén belül a kóborló elfogatik. Ez hallgatja ki ötletet s meghozza az ítéletet, mely ha marasztaló, azonnal közlendő a rendőrhatalommal, hogy a szükségeseknek vélt elővigyázati intézkedéseket teghesse. — A rendőri fogságjog csöcselékkel szemben a közcsendőrt is megilleti.

b) A törvény tilalma hatályának még erősebb biztosítása végett, tiltandó s megbüntető a kóborlás bármely támogatása s előmozdítása. Ha a magánkegyelem és jótékonyág, elnézés és oltalombavétel eddig is csekélyebb mérvű lett volna, könnyebben tisztíthatott volna meg a társadalom e nyomasztó félélyétől. A kiirtás fontos s nem könnyű műve sikerrel csak úgy fog koronázhatni, ha a közönség támogató karját nyújtja a jöletet védő hatóságnak. Soha sem fog a célzott sikerhez vezetni egy államintézmény sem, ha a népszellem magának nem vallja. — Főfeladata tehát mindig az államnak e szellemet megváltoztatni és középserű igazgatással tovább fog menni, mint a legjobbal, ha a nép a régi maradt.

A kóborlás támogatásának megszüntetése végett megbüntető az, a ki iparszerűleg kóborlót elszállásol, a ki gyermekeit a kóborlástól vissza nem tartja, ki a hatóságot tévutra vezeti, megnehezíti az elfogatást, vagy ha a kóborlásból eredő előnyüket maga is élvezni.

c) A kóborlás vagy koldulásért elítélt egyén saját községébe utasítása minden törvényhozás által el van fogadva. Hogy mely személyek ellen alkalmazandó a formális eltoloncozás vagy kik ellenében elegendő az egyszerű elküldés, a személy jelleme, kisebb nagyobb mérvű veszélyessége, családi viszonyai s más tekintetek szerint ítélendő meg. Minta jog e részben az osztrák. I. Stubenrauch, Handbuch der österr. Verwaltungsgesetz-

kunde I. k. 200. §. Ugyazinté P. Prucha, die österr. Polizeipraxis. 222. l.

Munkára képtelen egyének eltartásáról a szegényügyi törvény értelmében kell gondoskodni. Beteg s terhes nők elszállításáról, előleges orvosi jóváhagyásra kell tekintettel lenni.

d) A rendőri felügyelet alá helyezett elveszti a jogot, községét s éjjel lakását hatósági engedély nélkül elhagyhatni.

e) A csöcselék könyvek vezetése az ügy nyilvántartása végett igen fontos. Ily könyvekben foglaltassék az elfogott, elvezetett és a hatóság területi illetőségébe belebbezett egyének névjegyzéke, tekintettel az elővizsgálatokra. A kerületi hatóságok tegyenek koronként jelentéseket a közép hatóságokhoz. E jelentésekből a kóborlók, koldusok és munkakerülők száma, lakhelyök s egyéb viszonyaikra nézve lehet tudomást szerezni. Minden év végén a rendszeresen összeállított jelentések a belügyminisernél betérjesztendők.

f) Legjobb eszköz mindenek felett a célszerű nevelés. Ez a kóborlás radikális megszüntetésének legerősebb biztosítéka. Különös gond fordítandó a fegyencek és kóborlók gyermekeire. Ily szülők vagy nem képesek vagy nem akarják nevelteni s rendes életmódra szoktatni gyermekeiket. Gyakran a szülők akarata ellenére a rossz példa által megromlott gyermekek jó korán megkezdik a bűnös életmódot. Frigier szerint már 3 éves ügyes tolvajokra akadtak Párisban. Ha a szülők visszatartják gyermekeiket az iskola látogatástól, joggal elvonathatnak tőlök, s hol vannak mentőházakban helyezendők el. A rendes életmódra való szoktatás meghozza áldását — munkakerülésre és kóborlásra szoktatás ép úgy megteremti az emberi nem ocsmány.

2. Külhoni kóborlókat illetőleg egészen más lesz a rendőri jog szelleme. Még az állam a belhoniakra nézve átvesszi a terhes kötelességet, hogy veszélyességük ellen magát s polgárait megvédje oly képen, hogy őket néha hosszú rendőri felügyelet alatt tartja vagy valamely rendőrintézetben elhelyezi, a veszélyes idegenek iránt megválasztthatja a könnyebb s kényelmesebb, olcsóbb és rövidebb eszközt — az egyszerű kiutasítást. Mindazon esetekben tehát, mikor belhoni kóborló ellen rendőri felügyelet vagy dologházba elhelyezés kimondható, az idegennél a büntetés következménye a kiutasítás lehet. A bíró nem is lesz arra tekintettel, valjon a rendszabály végrehajtható-e vagy nem. A végrehajtás maga már rendőri feladat. Ha azonban honossági joga a külföldön kétségbe vonatott, vagy azt ott elvesztette vagy más nemzetközi jogi akadály merült fel, a rendőrhatalom nem lesz képes az ítéletet végrehajtani. Ennél fogva más nem marad hátra, minthogy a hatóság a kiutasítást a hazai kóborlókra alkalmazott büntetésnek valamelyikére átváltoztassa.

Rövid értekezések a gyorsírásról.

Közlő Cigán János, ügyv. jel. és vizs. gyorsíró.
(Folytatás).

Nehogy a szíves olvasó előtt egyoldalúnak tűnjem fel rövid értekezéseimben, azért nélkülözhetlenné tartom itt, hogy a hazánkban divó két gyorsírási rendszer valamelyikét elsajátítani akarók részére a két rendszer közti választást megkönnyítysem — a Stolze-féle gyorsírást is néhány rövid vonással megérteni, ugyanis:

Néhány évvel Gabelsberger után fellépett Stolze. Eleinte Gabelsberger rendszerét csak „javítani“ akarta, és a gyorsírást a gondolkodás gyámkodásától akará megmenteni, hogy ez által a szellemileg kevésbé tehetségeseket is bevezethesse a gyorsírásba s így hamarabb sikerüljön neki a gyorsírást a nagy közönség köztulajdonává tenni. — Ezen elvének következménye azonban az volt, hogy tanítványait emlékezés tekintetében túlságosan megerőltetvé s kénytelen volt a Gabelsberger rendszer „segéd forrásait: az árnyvonásokat és jelnyeket (siglák) a lehető legnagyobb mértékben kizsákmányolni“. — másrészt pedig a Gabelsberger rendszer legnagyobb előnyeiről, a „gyors és szép összeolvasztásokról“ nemkülömben a rendszer koronájáról a „mondatrövidítésekéről“ lemondani.

Stolze írása tetsző, rövid és szerfelett pontos ugyan, de 1. csak nagyon nehezen sajátítható el;

mert itt mindenk előtt a tanulóknak azon három vonattal kell alaposan megismerkedni, a melyen a tanulandó anyagot később nagy nehezen feldolgoz-hassa, miután e rendszer tanítás közben 3 vonalon hol fel-hol leugráll; — nem úgy mint a Gabels-berger-féle, mely folyton csak az alapvonalon vagy soron halad; — ezután meg kell barátkozni még pedig nem kevés gyakorlat után az úgy nevezett hegyesítésekkel, és ép ez leginkább az, a mi e rendszer elsajátítását oly nehezzé teszi, mivel az egyes gyorsírási jegyek nem úgy mint a Gabels-berger-féle rendszerénél gömbölyű és a kézhez al-kotottak, hanem csaknem mind hegybe mennek ki, a mi a legnagyobb kézzellenesség; ez által a kéz egészen elhal, a nagyszámban felállított külföldi szabályok, melyek különféle ékelés használatát fej-tik meg a tanuló előtt, különbséget téve a nyit e, é, í, i s t. eféle apróságok között, melyek ugyan a nyelvben jelentőséggel bírnak és bírnak is, de a gyakorlatban értékük igen csekély, vagy épen semmi; — ezek után még a kelletténél nagyobb számban felállított jelények (siglák), melyeket a tanulóknak be kell tanulni, oly hibái e rendszernek, hogy azt sajátjává bárki is csak egy vagy két év alatt, sőt ha három évet veszünk is, tökéletesen alig teheti, minek következménye az, hogy egy évi vele foglalkozás után, még egyes szavakat is alig képes tisztán írni a tanuló, s így ott hagyva és megbánva azt, hogy vele az időt eltöltötte, átesap a Gabelsberger táborába. — Nagyon természetes 2-or hogy így a gyakorlatban is igen nagyon fá-rasztó, mert az elmét az aránytalan nagy mérték-ben felállított jelények — a kezét pedig a szó-alaknak hegyes, és a három vonaloni fel és alá ugráltatása — teljesen kimerítik, a minek azután a gyakorlatban az a következménye, hogy a ki mindkét rendszert elsajátította is, írásbeli dolgo-zatainál a Gabelsbergerét használja. Ezért monda-dott ki rém is 1872. évben a Stolzeiék részéről az anathema. — 3-or Lényeges változtatás nélkül idegen nyelvre át nem térhető. Szorosan vett rendszer-egység a Stolze rendszer eredeti alakja és átvitele között képtelenség. Legyen szabad ebbeli állítástomat példákkal is illusztrálnom.

1. A Stolze-rendszer tanfolyamaiban eddigelé nem volt lehetséges a hallgatók $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{3}$ -részénél többet mindvégig megtartani; — a Gabelsberger iskolában ellenben ily jelenségek a legnagyobb ritkaságok közé sorolhatók, sőt sok tanintézetben a gyorsírási tanfolyamok mint a Stolze-rendszer tanfolyamai kezdődnek, tényleg azonban mint Gabelsbergeriek végződnek. Stolze hívei Magyaror-szágbán nem bírnak terjeszkedni és csak az országgyűlésen létező 3-4 és ezen kívül még néhány ember képviseli a vidéken; — iskolájuk eddigelé állandóan sem egyesületet, sem szaklapot — a Gabelsbergeriek már 16 év folyamán gyors-írási lapokkal rendelkeznek — nem volt képes fenntartani, s dacára, hogy hazánkban néhány év-el előbb lépett fel, és a fővárosban tekintélyes néhány pártfogói vannak, még sem képes rend-szere számára nagyobb számban erőket és mint alább olvasható tanárokat kiképezni.

TÁRCA.

Moliere és a „Mizantrop“.

Molnár Györgynek a „Mizantrop“ című vig-játékban leendő föllépte alkalmából, a „Hon“ tár-cája után közöljük Rogeard francia bíráló követ-kező érdekes előadását.

Moliere darabjai többnyire remekeket képez-nek. — A remekek legremekebike a „Mizantrop“ és e mű azért nevezetes, mert ebben van belőle, szenvedéseiből, fájdalmából, gondolkodásából leg-több. Mert Moliere a vig színész és neveltető vigjáték író magánéletében szerencsétlen volt.

Molierenek e jelleme és műve közti ez el-entét érdekes: ő olyannak látta az embert és társadalmat, a milyen: a színészi exaltatio és könnyű élet nem fedék el a társadalom és ember gyöngeségeit, hibáit előtte; ő a társadalmat böl-csési szempontból vizsgálá, melyre főlemelék az élet megpróbáltatásai. Tizenöt év alatt 31 dara-bot írt. Színművei közül formai tökély tekinteté-ben első sorban „A tudós nők“ van: de a tar-talmat és az eszmék horderejét tekintve, a „Mi-zantrop“ áll legfelül.

Ebben sem nagy a cselekvény, mint általá-ban a klasszikus darabokban, hanem a mi történik, az a jellemekből foly, azok fejlődésének szükség-szerű folyamánya. A „Mizantrop“ tárgya ismeres. Alcest, a becsületes, szigorú erkölcsbőr, sze-relmes a kaczer Celiménébe, ebből foly a komikum. De a nevetés alatt köny van.

Az ő vigjátékai tragikái alapeszmékkel bir-nak: a hibát és bűnt önmagával büntetni; a nevetéses ember egyszersmind szenved darabjai-ban, önkínzásában van büntetése.

A „Mizantrop“-ban Alcest egyszersmind a társadalom elleni tiltakozást, Philinte, a mindent közvetítő szellemet képviseli, a mint hogy már első párbeszédükben így fejtik ki társadalmi né-zeteiket. A mű minden jelenetében valami társa-dalmi hibába ütközik a hős, ki nem akarja a hi-bákat elnézni, nem akar pere után látni, várja a szigorú igazságot és gyakorolja is a rossz költő:

2. Az 1867. évi frankfurti jogászgyűlésen Gabelsberger és Stolze gyorsírók egymás mellett irtak; — a tárgyalások felette élénkek voltak; — a verseny vége az lett, hogy a Stolze gyorsírók 6 órai munka után visszaléptek, a Gabelsbergeriek ellenben mindvégig megállották helyüket. (Ez ritka eset ugyan, de nagyon jellemző; — Gabelsberger hívei sok nehéz munkára vállalkoztak már; — de annak bevégezte előtt soha vissza nem léptek.)

3. A Stolze rendszernek más nyelvre való átvitele roppant sok akadálylál jár, mert éveket vesz az igénybe, s mindennek dacára az átvitel rendszerét nem is hasonlít az eredetihez. Így a Stolze rendszernek Michaelis által a francia nyelvre eszközölt áttétele nagyon különbözik az eredetitől; — de még inkább különbözik attól a magyar Stolzei gyorsírás. — Nem akarom az átvívő azon jogát kétségbe vonni, mely szerint a német nyelv számára irt rendszert az idegen nyelv szelleméhez képest átalakítsa; de, ha nem csak a hangzók szenvednek lényeges átalakítást, hanem az egész hangrendszer (így például Stolze a németben az „O“ betűt a sor alatt vékonyan írja, míg Feny-nessy és Konyi (ez utóbbi országgyűlési revizor gyorsírója a Stolze-Fenynessy rendszernek) a ma-gyarban nem csak a sor felett, hanem még vastag-on is írják) mi marad így módon az eredeti rend-szerből? Ha ezt is szabad megtenni, minő alapon nyugszik akkor e rendszer, és melyik annak lénye-gesebb alkatrésze? Ezen említett hiányok beisme-rése a Stolze iskolában oly hathatós volt, hogy a Stolze iskola, bár jóval később lépett fel Gabels-berger után, és a mester t. i. Stolze még csak két éve elhunyt volt, már is két részre, u. m. „régí“ és „új Stolzei“ szakadt és az új Stol-zeiek Gabelsberger mondat rövidítéseit bizonyos fokig ismét — mint felette előnyöst — használják.

Egy német szakbeli kritikusunk következő-kép ítéli meg e két rendszer alapitót: „Stolzeiben tiszteljük az előre törekvő buvárt, az ernyedetlen szorgalmas munkást, a komoly gondolkodás embe-rét; — de Gabelsberger több — „lángész“ volt!“

Ugy hiszem e helyütt nem leendő érdeketlen néhány statisztikai adatot felhozni, melyet a drez-dai kir. gyorsíró intézet év-könyvéből merítettek, habár úgy vélekedem, hogy ezek sem egészen töké-letesek — főcímat azonban ezekkel is elérhetem.

A Stolze rendszer főképp Berlinben otthonos; Gabelsberger rendszere Helsingforstól Athenig minden országgyűlésen és minden kamarában hasz-náltatik. — Az arány 1:10. — A Gabelsberger rendszer: Német-, Magyar-, Cseh-, Horvát-, Leng-yel-, Ruthén-, Olasz-, Orosz-, Finn-, Svéd-, Dán-, Görög-, Francia- és Angol nyelvre, tehát 14 nyelvre van eddigelé átvite, és használtatik a nagy közön-ség által, és Grünbaum Miksa jeles munkatársunk most dolgozza a 15-ik vagyis Török nyelvre.

Magyarországon 1870. év óta áll fenn egy gyorsírás tanárokat vizsgáló bizottság; — ez előtt a Gabelsberger rendszernek tanítására eddigeli 41 (negyvenegy); — a Stolzei rendszer tanítására pedig csak 7 (hét) egyén képesített. Magyaror-szágbán Gabelsberger rendszere 54 közép iskolá-

ban; — Stolzeé csak 5-ben taníttatik. — Gabels-berger rendszerét követő gyorsíró-egylet (kör) Magyarország minden nagyobb városában található, holott a Stolze iskolának nem régen még csak egyetlen egy egylete se volt. Gabelsberger gyors-író-egylet létezett 1876. évben 270; — a tagok száma ugyanakkor 10,351 volt; — az iskola tanít-ványainak száma pedig 600 iskolában 15,908-ra rugott. — Számítsunk ezen adatokhoz még körül-belül 40 egyesületet, mely nem küldé be adatait a drezdai kir. gyorsíró intézetnek, továbbá szám-talan magán-egyént, a ki Gabelsberger gyorsírásá-hoz ért, de semmi gyorsíró egyesülethez nem tar-tozik, végül a magán tanulókat, s valószínűk fogjuk találni, hogy a Gabelsberger rendszert kö-vetők száma a 40—50 ezret meghaladja.

Végül meg kell jegyeznem, hogy a Gabels-berger rendszerét hazánk fia Markovits Iván (or-szágyűlési revizor gyorsírója Gabelsberger rend-szernek), — a Stolze rendszert pedig Fenynessy Adolf — átviteleiben bírjuk hazánk ékes hangzatu magyar nyelvén, s innen is van ezen elnevezés „Gabelsberger Markovits“ és „Stolze Fenynessy“ — rendszer.

Ha tehát már most e két rendszer bármelyi-két is valaki elsajátította, és a folytonos használat által az, benne mintegy test, és vérré vált, oly ellenszenvet érez nehézkes, unalmas, hosszadalmas és fárasztó közönséges írás ismét alkalmazásánál, mint az utas, midőn a mellette elrobogó vaspályát, a poros országút döcögő szekerekkel kell felese-relnie.

Színház.

Az elmúlt színi hét élvezetes estéket tar-talmazott:

Szombaton a „Boissy-i boszorkány“ című operette került színre. — E mű énekrészei dal-mosak, de betanulásuk nagy gondot igényel s az énekeket jobban meg szokták próbálni, mint a divatos operettek bármelyike. Mindazáltal az előadás nem maradt el a várakozások mögött, melyeket a közönség ahhoz kötött; sőt, bátran mondhatjuk, azokat még túl is szárnyalta. Peter-diné Sainte Lucie szerepében bő alkalmat talált színpadi routine-ját kifejtetni és sima énekével tet-szést aratni. Osztozott vele az est sikerében Vár-halmi Anna (Melanie), kicék ritka terjedelmes, a mellett erős s úgy a mély, mint a magas par-thie-kban egyenlően tiszta hangja már „Tulipatán“ előadása alkalmával is magára vonta a közönség figyelmét. Böven kijutott a tapsból neki is, külö-nösen a második felvonásbeli nagy ária elének-lése után.

Kiemelést érdemel Rózsáné (Favorit) feszte-len játéka s Püspöki (gascognei nemes) humora. Tóth Jenő Flageolet szerepében először lépett fel mint tenorista színpadunkon; tetszett az ő éneke is.

Vasárnap: „A vereshajú“, című 3 felvonásos népszínmű, itt először. Belértéke ugyan meg sem közelíti Tóth Ede műveit; vannak azonban jele-netei, melyek jó előadás mellett igen hatásosak.

ezen biztos adatokra alapított tények, a minthogy ép ily kétségtelen, hogy Alcest: maga Moliere.

A kritikusok egy része e darabban csak egy becsületes ember és egy kaczer nő szerelmi komédiáját látta, más része a „Mizantrop“ fel-szegeinek satyráját, harmadik rész Moliere subjectiv emlékeinek kifejezését. Mindez igaz együtt véve is, mindenik ki van abban a darabban fejezve, sőt még több is. Mert ezeket ki nem zárva, sőt azokat felölve, foglaltatik abban a 17-ik század társadalmának éles bírálata is, hisz a hízog udvaroncok, a szőszátyár társalgás, a társadalmi könnyelműség vannak abban satyri-zálva. És noha mindenre dühös Alcest és dühö-sen mondja:

„... Általán mindenkit gyűlölök.
Az egyiket, mert rossz s gonosztevő,
A másikat, mert jó a rossz iránt.
És nem gyűlölő oly erélylél,
Mint az erénynek illenék a bűnt!“

de azért egyszersmind melancholikus is, — érez, szenved azon társadalomért. És ha a darab után elmegy, itt hagyja a társaságot, kérdés: vajjon nem-e csak a 17-ik századbeli francia udvar tár-saságát és ledér társadalmát ért-e alatta? Az ő gyűlölete nem terjed ki minden társadalomra; csak arra a könnyelmű, ledér társadalomra, mely-ben élt.

Camille Dasmoulin oly messze ment bírálata-ban, hogy Alcestben a republikánus típusát látta; és határozottan lehet mondani, hogy Moliere a szabadság ügyének használt, mert eszméi, alakja a mellett küzdének két századon keresztül: kü-lönösen a „Mizantrop“ erkölcsi puritán nézete, határozott reakciót képeznek korával. E „Mizan-trop“ alakja nemcsak hozzá, de Montausierhez is volt hasonlítva, a mi különben egy emberre a legnagyobb dicséret, mert gyűlöli ez az ember hibáit, de szereti fejlődését, érényeit: törekszik oda hatni, hogy egy magasabb typut tüzzünk ki magunknak eszményképül és azt kiáltja hozzánk Moliere Alcest által: Igyekeztek hozzám ha-szonlítani, mert amely napon megközelíttek engem, a gonoszok uralma véget ér és a Mizantrop meg-szünik embergyűlölő lenni.

A szerep
Anna (S
tapsvika
telnie ki
legényes
szerepét
hetségét
Ké
György
de Basa
M
ezért ne
bocsátko
tetben,
lanszor
ban, me
replése
nünk,
jellegét
mérgeze
közönsé
láttuk d
nyel tak
börtönbe
ki maga
meg s l
megrend
künk el
Ho
nyit je
felesleg
rabokba
érdemel
és Vere
M
padunk
den, m
N
detét,
mazi.
és a „
A
pök ö
ben tü
frtot a
L
beli lő
elénkké
V
lővéseil
K
zelgő
lővése
dezní,
szabást
sen kis
I
fog ism
A
megszü
e nap
törvény
kezdés
a meg
ségveté
ról pe
hogy e
rends
felterje
várhat
I
jel nel
Előszö
jet és
hoz r
többne
száz d
csupa
utánöz
széthá
még a
gatták
az abl
torkáb
gazdas
rült az
A tett
fátyola
S
egy se
kívánd
nek, i
szüret
Kriszt
adta
állott,
fel zs
feltün
hoz, i
franci
haját
az ma
plánta
nek,

Gabels-
et (kör)
alálható,
ég csak
er gyors-
a tagok
la tanít-
5.908-ra
g körül-
adadait
a szám-
yorításá-
nem tar-
szinünek
zert kö-

Gabels-
ván (or-
er rend-
enyvessy
hangzatu
nevezés
nyvessy"

ket tar-

" című
zei dal-
yel s az
i, mint
által az
mögött,
bátran
Peter-
at talált
ével tet-
en Vár-
elmes, a
gas par-
alipatán
közönség
is, külö-
elének-

szeste-
humora.
épett fel
neke is.
lvonások
meg sem
an jele-
tásokak.

inthygy
liere.
in csak
szerelemi
p" fel-
Moliere
ez igaz
arabban
ki nem
bban a
is, hisz
algás, a
satyri-
s dühö-

érez,
b után
vajjon
ar tár-
Az ő
alomra;
mely-

írlatá-
t látta;
liere a
alakja
il: kü-
nézete,
Mizan-
sierhez
erre a
ember
rekszik
zünk ki
ozzánk
m ha-
engem,
op meg-

A szereplők közül kiemelést érdemelnek: Várhalmi Anna (Szemes Borsca) ki pattogó dalaival egész tapsvihart idézett elő, úgy hogy egyik dalát ismételnie kellett, továbbá Püspöki (Veréb Jankó) és a legényesábitó Sári szerepében Rózsáné, ki ezen kis szerepben is képes volt érvényesíteni alakító tehetségét.

Kedden, és a rákövetkező két este Molnár György mutatta be művészetét Moliere, Don Caesar de Basan és Lear király szerepeiben.

Molnár György alakításai országos hírtűk s ezért nem is lehet szándékunk azok méltatásába bocsátkozni; újat úgy sem mondhatnánk e tekintetben, legfeljebb azt, a mit mások már számtalanszor ismétettek. Az összbemutató jelzésére azonban, melyet Molnár György úr eddigi vendég-szereplése közönségünkre tett, annyit meg kell jegyeznünk, hogy alakjai a művészet félreismertetlen jelleget viselik magukon. Láttuk Moliere-t ki megmérgezett szívvel halhatatlan vigjátékokat ír s a közönséget szünni nem akaró tapsokra ragadja: láttuk don Caesar de Basant, ki rongyos köpenyvel takarva, s csak hitelezőtől szárvá, penészes börtönben sem tudja elfelejteni, hogy spanyol grand, ki maga a király előtt is fedett fővel jelenhetik meg s láttuk végre Lear király óriási alakját egész megrendítő voltában tűnni fel szemünk és lelünk előtt.

Hogy a vendégművészt számtalanszor — nyílt jelenetekben is megtapsolták és kihívták, felesleges elmondanunk. A társulatnak ezen darabokban közreműködött tagjai közül elismerést érdemelnek Kuthy Béla (Edgar), Ács Irma, Tóth és Veresné.

Molnár György úr még két ízben fog színpadunkon vendég-szerepelni, ma szombaton és kedden, mire a közönség figyelmét felhívjuk.

November elsején a második bérlet veszi kezdetét, mely igen érdekes repertoire-t fog tartalmazni. Legközelebb színe fognak kerülni: „Tolone” és a „Trapezunti hercegnő”.

Különfélék.

Adomány. Dr. Schuster Szilárd kassai püspök ő méltósága a megyénkbeli Lyubotin községben tűzvész által károsodottak felségelésére 100 frtot adományozott.

Libalövészet tartott mult vasárnap a helybeli lövöldében, mely kivált a délutáni órákban élénkkel alakult.

Voltak, a kik négy-öt libát is nyertek, jó lövéseik jutalma fejében.

Kilátásban lévő farsangi vigalmak. A közelgő farsangi idény alatt a tűzoltó-egylet s a lövészeget is fognak sétatangversenyeket rendezni, mely utóbbi vigalmak nálunk a nagyszabású bálokat az utolsó években csaknem teljesen kiszorították.

De lehet, hogy talán korecsolyázó-egyletünk fog ismét, mint harmadéve nagy bált rendezni.

A törvényhatósági mérnökök intézményének megszűntetéséről szóló törvényjavaslat ugyancsak e napokban mutatott be a kormány által a törvényhozásnak, mindazonáltal a megfelelő intézkedések már korábban megtették. Nevezetesen a megyék egy részről figyelemztettek, hogy költségvetéseiket megfelelőleg tervezék, — más részről pedig az államépítészeti hivatalok felhívták, hogy esetleges expositurákról, — tekintettel az új rendszer szerint kimaradó személyzetre tegyenek felterjesztést. E tekintetben még nov. hó végére várható a kormány intézkedése.

Rablási merényletek. Fritsen okt. 19-én éjjel néhány vakmerő tolvaj három helyütt tört be. Először ugyanis egy ottani izraelitához, hol a tejet és vaját confiscálták, aztán egy más izraelitához rándultak, hol kiemelve az ablakrácsot többnemű élelmiszert magukévé tettek, a közt több száz darab tojást is, melyet Singlér falu mellett csupa jókedvből — a Plevna melletti oroszokat utánozván — tojáskanonade-t rendeztek s a tojást széthányták. Azzal azonban meg nem elégedvén, még a fritsi t. plébánost Ny . . . it is meglátogatták; ez azonban, hallván a leszakított zsáluk s az ablakok csörömpöléseit halálos ijedelmében egész torkából segítség után kiáltott, mely kiáltásra a gazdasszony s a cselédek elősiettek, miáltal sikerült az ismeretlen vendégektől megszabadulnia. — A tettesek személyei felett még az ismeretlenség fátyola lebeg.

Szüreti vigalmat rendezett mult vasárnap egy sebes-kellemesi élelmes kocsmáros. — Sokan kíváncsiak voltak rá, hogy ugyan Sebes-Kellemesnek, melyik táján termett az a szőlő, mely ezidén szüretelést tett szükségessé, a milyen eset ott Krisztus urunk születése óta, s talán az előtt sem adta magát soha elő.

Mint egy szemtanú beszélt, a szüret abból állott, hogy jó alföldi szőlőt hozattak s aggattak fel zsinagreg. Különbben pedig e szüreti vigalom oly feltűnően hasonlított egyéb, nem szüreti vigalmakhoz, mint egy tojás a másikhoz.

Nines többé kopasz fej! Valami leleményes franciának az jutott eszébe, hogy a kopasz fejekre haját ültetni nem lehetetlenség. Hogy megterem-e az már kérdés. — Párisban márholgy folytatják a plántálási kísérleteket, melyben ha sikerre vezetnek, többé aligha lesz kopasz fej.

Olesva, abanjmegyei község, mely Sárosmege határának közvetlen szomszédságában fekszik, e napokban tűz ütött ki, mely oly mérveket öltött, hogy néhány ház kivételével, az egész falut elhamvasztotta.

Speries, den 26. Oktober.

Wie überhaupt an sämtliche Jurisdiktionen, so ist auch an unter Komitat und im Wege desselben an unsere Stadt eine Verordnung des k. ung. Honvedministeriums in Betreff der zum aktiven Heeresdienste untauglichen, in anderer Beziehung aber zu Militärzwecken verwendbaren Wehrpflichtigen, mit dem Bemerkten herabgelangt, daß diese Verordnung einem eingehenden Studium zu unterwerfen sei und in möglichst ausgedehntem Kreise zur allgemeinen Kenntnis gebracht zu werden habe.

Da nun das Wehrgefeß in Folge der durch dasselbe begründeten allgemeinen Militärpflichtigkeit jede einzelne Familie berührt, welche in ihrem Kreise Söhne zählt, so erachten wir es für unsere Pflicht, die wichtigsten Bestimmungen der erwähnten Verordnung im Nachfolgenden zu skizzieren.

Im Mobilisierungsfalle sind alle Diejenigen, welche zum aktiven Heeresdienste untauglich sonst aber zu Militärzwecken in Gemäßheit ihres bürgerlichen Berufes verwendbar sind, dem Dienste beizuziehen.

Diese Pflicht erstreckt sich auf sämtliche Wehrpflichtige, die also ihr 32. Lebensjahr noch nicht überschritten haben.

Die Dienstleistung der Betreffenden, wird, ganz abgesehen von ihrem Zuständigkeitsorte, am Orte ihres jeweiligen Aufenthaltes in Anspruch genommen. Diesbezüglich sind im Einvernehmen mit dem k. k. Reichsriegsministerium folgende Bestimmungen freit worden.

Die im 18. Abschnitte des Wehrgefeßes benannten Militärpflichtigen sind innerhalb der Grenzen des betreffenden Komitates — die selbstständige Jurisdiktionen bildenden Städte mit eingerechnet — zu verwenden.

Außerhalb der Grenzen des Komitates kann die Verwendung nur im Falle einer Dienstleistung von voraussichtlich längerer Dauer platzgreifen, ferner falls die Militärpflichtigen des betreffenden Komitates für das Bedürfnis nicht ausreichen.

In solchen Fällen sind jedoch die Familien — und volkswirtschaftlichen Interessen besonders zu berücksichtigen.

Die faktische Dienstpflicht der in Frage stehenden Dienstpflichtigen beginnt mit dem ersten Mobilisierungstage.

Zu solchen Dienstleistungen werden verwendet:

a) Diejenigen Wehrpflichtigen, die bei Gelegenheit ihrer letzten Assementierung für zeitlich oder gänzlich untauglich befunden wurden, wodurch aber die zeitlich Untauglichen der Pflicht keineswegs entbunden werden, zum zweiten oder dritten Male vor der Assementkommission zu erscheinen.

Ferner gehören diejenigen gewesenen Ersatzreserveisten hieher, die für den Kriegsfalle aus der Ersatzreserve zum Streichen designiert sind, dann die in der Landwehr in Evidenz gewesenen Individuen, welche nachdem die Ursachen ihrer Befreiung aufgehört haben vor die Assementkommission gestellt wurden, gleichviel, ob dieselben zeitlich oder gänzlich untauglich befunden wurden; schließlich alle diejenigen, die in Folge körperlicher Gebrechen aus dem Armentande entlassen worden sind.

Von der Verwendung zu Militärzwecken können befreit werden:

a) Diejenigen die unter solchen Verhältnissen leben, welche im §. 17. des Wehrgefeßes bezeichnet sind,

b) Staats-, Municipal- und Communalbeamten, wie auch die im §. 26. des Wehrgefeßes bezeichneten Individuen;

c) Diejenigen, welche durch die Superarbitrationskommission in Hinsicht auf die Zahlung der im Wehrgefeße festgestellten Militärtaxe, untersucht und für erwerbsunfähig erklärt worden sind;

a) Kranke, die sich hierüber mit Zeugnissen, die von Staats- oder Municipalärzten ausgestellt und von der betreffenden Communalbehörde bekräftigt sind ausweisen können. Sollte die Einholung eines ärztlichen Zeugnisses in diesem Falle unmöglich sein, so genügt das Zeugnis der Communalbehörde.

Der dienstlichen Verwendung von längerer Dauer, ferner solcher Dienste, die außerhalb des Aufenthaltsortes zu leisten sind, können entbunden werden:

a) Selbstständige Landwirthe;

b) Diejenigen Militärpflichtigen, deren Entfernung ohne Gefährden der Erhaltung der Familie, oder in Berücksichtigung sonstiger Verhältnisse, nicht thunlich ist.

Die Dienstleistungen der im §. 18. des Wehrgefeßes bezeichneten Individuen werden in der Regel von der jüngsten Altersklasse in Anspruch genommen. Während andererseits die Entlassung bei der ältesten Altersklasse angefangen wird.

Die auf die Befreiung von der Verwendung zu Militärzwecken bezüglichen Reklamationen sind mit den nöthigen Beilagen versehen, binnen 24 Stunden bei den betreffenden Behörden des Aufenthaltsortes, also bei den Stuhlrichterämtern, beziehungsweise in Städten beim Bürgermeisteramte einzubringen.

Die Behörde hat ohne Verzug den Bescheid zu fällen.

Gegen solche Bescheide kann binnen 24 Stunden im Wege der Behörden erster Instanz an das kön. ung. Honvedministerium die Berufung geschehen.

Im Großen und Ganzen sind dies die wichtigsten Bestimmungen der fraglichen Verordnung.

Es bleibt uns nur zu wünschen übrig, daß so lange als nur möglich, keine Ursache eintreten möge, welche die Anwendung und praktische Durchführung derselben zur Nothwendigkeit machen würde.

Kleine politische Rundschau.

Vom Kriegsschauplatz liegen folgende Telegramme vor:

Konstantinopel, 24. Oktober. Die Journale versichern, daß ein Theil der bei Adjabagh entkommenen türkischen Truppen sich mit Ismail's Korps vereinigte, welcher in Rhagisman eintraf und seine Vereinigung mit Mutthar anstrebt, der eine starke Position gegen Soghanklidere okkupirt.

Der „politischen Korrespondenz“ wird aus Adria-

nopel vom 11. Oktober geschrieben: Vorgestern sind abermals 5000 Mann Verstärkungen unter General Hussein Pascha Pascha nebst mehreren hundert Wagen Proviant und vierzig Wagen Munition von Orhanie in Plevna eingetroffen, ohne auf den Feind zu stoßen. Dieser Pascha hat die Aufgabe, die Kommunikation von Kofoviga bei Orhanie nach Tichy-Plevna aufrechtzuerhalten und zu bewachen.

Eine dritte Expedition, welche Chefet Pascha zum Zwecke einer weiteren Verstärkung Osman Pascha's persönlich unternahm, vermochte wegen der Unwegsamkeit der Straßen ihr Ziel nicht zu erreichen. Zudem hatte das Hochwasser auch eine Brücke über die Radonitscha bei Kemmer-Kupru zerstört, an deren Wiederherstellung eifrig gearbeitet wird. Ebenfalls sollen ein von der Festung Widdin zur Vermehrung der Vorräthe Osman Pascha's ausgesendeter Schlachtvieh-Transport (gegen 1400 Ochsen und Büffel) und beiläufig 700 Wagen mit Lebensmitteln und Munition wegen der durch das Unwetter verursachten Zerstörung der Straßen und mehrerer Brücken auf halbem Wege stehen geblieben sein. Man geht jetzt energisch daran, die im Felde bei Plevna und bez. Schipka stehenden Armeen mit allen für eine Winter-Campagne nöthigen Journituren zu versorgen; Tag und Nacht werden jetzt Winterdecken und Bretter zur Barackirung der Truppen hier durchbefördert.

Es fällt in militärischen Kreisen allgemein auf, daß die türkischen Patrouillen nur selten auf russische Truppen stoßen, was als ein Beweis gilt, daß die Russen die Gernirung Plevna's gänzlich aufgegeben und sich zurückgezogen haben. Im hiesigen Konat wurde gestern eine durch Chefet Pascha bekannt gemordene Nachricht lebhaft besprochen, der zufolge in der letzten Zeit häufig die Wahrnehmung gemacht wurde, daß russische Truppen-Abtheilungen von 100 bis 200 Mann, sobald sie mit türkischen, weit schwächeren Kräften zusammentreffen, theilweise die Gewehre wegwerfen und eiligt die Flucht ergreifen. Die um den Militär-Kommandanten Djemil Pascha versammelten Generale und Stabsoffizire des hiesigen Kriegsrathes wollten darin eine Demoralisation der russischen Armee erblicken, während die anderen in ruhiger und einsichtiger Weise erklärten, daß derartige Erscheinungen mehr weniger in jedem Feldzuge und in jeder Armee wahrgenommen werden.

Tagesneuigkeiten.

Unzerbrechliches Glas. Artikel aus dem sogenannten unzerbrechlichen, oder Hartglas, bekanntlich eine Erfindung des Franzosen de la Bastie, sind bereits in der Glaswaarenhandlung des Herrn Mehrer vorrätig. Wir hatten Gelegenheit, Proben anzustellen, welche ergaben, daß die aus Hartglas verfertigten Waaren wohl nicht unzerbrechlich sind, jedoch eine bedeutende Widerstandskraft innehaben.

Trinkgläser, die auf den harten Boden geschleudert wurden, blieben völlig unverletzt und die Lampen-Cylinder sollen desgleichen sehr dauerhaft sein. Der Preis der Hartglas-Waaren ist selbstverständlich höher als der des gewöhnlichen Glases, doch sichern die demselben innewohnenden Vorzüge jedenfalls eine allgemeine Verbreitung.

Es dürfte für unsere Leser von Interesse sein bei dieser Gelegenheit zu erwähnen, das in unserer Stadt bereits vor etwa 50 Jahren Versuche gemacht wurden, ein unzerbrechliches Glas herzustellen, über welchem Umstand näher zu berichten wir demnächst in der Lage sein werden.

Theater. Herr Georg Molnar dessen bisheriges dreimaliges Gastspiel auf unserer Bühne jedenfalls als Ereigniß bezeichnet werden muß, wird noch zweimal und zwar heute Samstag in der Rolle des Sullivan und Dienstag in Moliere's Mikantrop auftreten, worauf wir unser Publikum aufmerksam machen.

Mit dem 1. November beginnt das zweite Abonnement, dessen reichhaltiges Repertoire genüßreiche Abende in Aussicht stellt. Demnächst, Montag kommt Offenbach's beliebte Operette „Die Prinzessin von Trapezunt“ zur Aufführung. In Vorbereitung sind ferner die Operetten „Goldschignon“, „Sunderb Jungfrauen“ und „Fräulein Kapitän“.

Concert-Programm der am 2. November 1877 im großen städtischen Saale zu veranstaltenden großen Musik-Reunion, ausgeführt durch die Musikkapelle des k. k. 67. Linien-Infanterie-Regimentes unter von Schmerling unter der persönlichen Leitung des Herrn Kapellmeisters G. Sulka. 1. Overture „Franz

Schubert" von Suppé. 2. Die Berber, Walzer von Lanner. 3. Chor Zigeunertanz und Walzer aus der Oper "Mignon" von Thomas. 4. Handlungsballet Polka von Komfal. 5. "Mämelein traut" aus der Oper "Kauf und Margarethe" von Gounod. 6. Duett und Finale aus der Oper "Ernani" von Verdi. 7. "Das Großmütterchen" von Langer, vorgetragen vom Kapellmeister H. Hulka. 8. Potpourri aus der Oper "Klotte Burche" von Suppé. 9. La Mandolinata von Pedab. 10. "Renett" von Vocherini (componiert im Jahre 1740), vorgetragen vom Kapellmeister Hulka. 11. Deutsche Lieder (Potpourri) von Peters. 12. Europäische Quadrille von Zieher.

Wir bemerken noch, daß diese Musikreunion nach langer Zeit die erste sein dürfte, zu der auch unsere Damenwelt erscheinen kann, welche bisher daran gewöhnt war, unter Reunionen die sogenannten, ballmäßigen Promenade-Conzerte zu verstehen, die Nicht-tanzenden allerdings wenig Unterhaltung bieten.

Schadenfeuer. Vorigen Sonntag wurde die hiesige Feuerwehr in den Morgenstunden alarmiert. In Sobvár standen zwei Häuser in hellen Flammen, welche ein mächtiger Wind zu noch größerem Brande anfachte.

Unsere Feuerwehr erschien trotz der großen Kälte und Entfernung am Brandorte, wo sie im Vereine mit der Sobvárer Feuerwehr eine wahrhaft anerkennenswürdige Thätigkeit entfaltete. Und nur diesem aufopfernden Einschreiten ist es zu verdanken, daß Sobvár bei dem großen Winde nicht nur nicht von demselben Schicksale ergriffen wurde, wie jüngst Oesvár und Menhard, sondern daß sogar die in der unmittelbaren Nähe der brennenden Häuser gelegenen Scheuern, welche bereits Feuer zu fangen begannen, gerettet wurden.

Tags darauf wurde in dem auf der Hauptgasse gelegenen Maletzer'schen Hause ein verdächtiger Rauch bemerkt; zwei Feuerwehrleute waren gleich bei der Hand und indem sie das unterlegte Dach löschten und abwarfen, wehrten sie von der Stadt eine Gefahr ab, welche bei dem herrschenden Winde außergeröhnliche Dimensionen hätte annehmen können.

Man sollte glauben, daß die Feuerwehr für alle diese Dienste sich der allgemeinsten Anerkennung zu erfreuen habe. Nun es ist wahr; die Einsichtsvollen können diese derselben nicht vorenthalten, leider gibt es aber auch noch unter den gebildeten Ständen Leute, denen es an Sinn für diese dem fortgeschrittenen Zeitgeiste so entsprechende Institution, für Opferwilligkeit und Bürgerpflicht, so sehr mangelt, daß sie dieselbe nicht nur nicht unterstützen, sondern, wo sie es nur können, belästern und sogar verläumdern.

So soll neulich ein den „gebildeten“ Ständen angehörender Herr in einem öffentlichen Lokale die böswillige Äußerung riskiert haben: „Gestern veranstaltete die Feuerwehr eine Unterhaltung, bei welcher sie das erhaltene Geld verjubelt hat, während sie ihre Requisitionen noch nicht bezahlt.“ u. — Wir würden hierauf nicht reflektieren, wenn diese ehrenrührige Äußerung nicht in Gegenwart Mehrerer gethan worden wäre. — So müssen wir aber, von der betreffenden Seite hiezu aufgefordert, erklären, daß die Feuerwehr seit bereits geraumer Zeit keine Unterhaltung veranstaltete. Einige Feuerwehrleute konnten dies wohl gethan haben, aber, als Privatleute, und zwar ebenjowenig auf Kosten des Vereines, wie auf die des betreffenden Herren, sondern für ihr eigenes Geld. Es ist ferner eine Lüge, daß die Requisitionen nicht bezahlt sind, wovon sich beim Oberkommandanten Biedermann überzeugen kann, unter Anderen auch der betreffende Herr. Wir sind ferner aufgefordert zu erklären, daß man ähnlichen leichtsinnigen Ehrenrührigkeiten im Wiederholungsfalle auf gebührende Weise entgegenzutreten gesonnen ist.

Platzmusik. Donnerstag Nachmittags war Platzmusik, das Wetter war günstig und so ist es kein Wunder, daß sich die Gasse wieder einmal belebte. — Obnehin naht schon die Jahreszeit, welche derartige Genüsse unmöglich macht.

Ein salomonisches Urtheil erscheint seit Kurzem die Bürger der Côte d'Or. Der „Progrès de la Côte d'Or“ wurde ein Wahl-Pamphlet zugeschickt, auf dessen Titelblatt Mac Mahon zu Pferde abgebildet war. Er behauptet des Schriftchen und bemerkt zu dem Bilde wörtlich „le cheval a Poëil intelligent“ („das Ross sieht nicht dumm aus“). Sprach's und wurde verflagt, und der Gerichtshof des Ortes entschied, diese Bemerkung über das Aussehen des Pferdes sei eine offenbare Beleidigung für den Reiter, worauf der Girant des Blattes zu 500 Francs Strafe verurtheilt wurde. Der Himmel wird den Nichtern verzeihen, denn sie wußten augenscheinlich nicht, was sie thaten!

Landwirthschaftliches.

Cultur des Haselnußstrauchs. Die Ertragsfähigkeit dieses Strauchs und den Werth seiner Früchte könnten wohl Veranlassung genug sein, zur ausgedehnten Cultur desselben zu schreiten. Hierfür spricht außerdem noch, daß man die Pflanze ebenjowohl als hübschen Baum wie als Strauch ziehen, sie also allen Verhältnissen anpassen kann. Jedenfalls muß es als eine Nachlässigkeit bezeichnet werden, Gärten und Wälder an den Gebäuden unbenutzt liegen zu lassen; die Haselnuß gedeiht da allenthalben. Den gemeinen Haselnußstrauch finden wir in fast allen Gebüschen und Wäldern Europa's; das Klima stellt seinem Gedeihen fast nirgends Schwierigkeiten entgegen. Nur zu sonnige, dürre Plätze sagen ihm weniger zu; er liebt mehr den Schatten. Will man ihn aber dennoch auf trockenen Stellen pflanzen, so muß man den Boden in der Um-

gebung der Sträucher, wenn er nicht bestraft ist, mit Laub oder kurzem Mist bedecken. Der Haselnußstrauch kommt fast in jeder Bodenart zum Wachsen, will man aber recht tragbare Nüsse und große Früchte, so muß man ihn in guten, nicht zu trockenen Boden pflanzen und zuweilen düngen. Am reichlichsten trägt er an freistehenden Spalieren, ziemlich weit auseinander gepflanzt.

Die Vermehrung dieses Strauchs geschieht durch Samen oder durch Ableger. Die erstgenannte Vermehrung ist gewöhnlich weniger erfolgreich; bei edlen Nüssen empfiehlt sie sich auch schon deshalb wenig, weil oft unechte Pflanzen entstehen. Will man aber durch Samen vermehren, so säume man nicht, denselben schon im Herbst zu legen, damit er im Frühling keimt. Man hat zwar auch versucht, den Samen erst im Frühjahr zu legen, doch zeigt sich ein geringer Erfolg, selbst da, wo man die Nüsse vor dem Legen erst sorgfältig aufgeklopft hatte. Jedenfalls sollte man, falls man erst im Frühjahr säen will oder kann, die Nüsse bis zum Frühjahr zwischen Sand geschichtet aufbewahren.

Die Vermehrung durch kräftige Ableger oder Ausläufer ist viel leichter und sicherer. Man pflanzt sie meist sofort in angemessener Weise auf die Beete, wo sie bleiben.

Da, wo man die Haselnuß in den Gärten und hauptsächlich ihrer Früchte wegen baut, läßt man an Stelle der gewöhnlichen eine edlere Sorte treten. Als die bekannteste der edlen nennen wir die großfrüchtige weiße und rothe Lambertsnuß. Erstere findet man in einzelnen Theilen Südeuropas in sonnigen Lagen wildwachsend; letztere ist noch edler und reift auch etwas früher. Sie ist von der ersten schon äußerlich durch die feine Wolle, womit die Spitze der Nuß überzogen ist, und durch die röthliche Schale zu unterscheiden. Andere edle großfrüchtige Varietäten sind die Zellernuß, ausgezeichnet durch vorzügliche Größe, dünne Schale und durch einen, die Schale ganz ausfüllenden Kern; außerdem die römische Nuß, die sich durch ihre nach allen Seiten etwas abgeplattete Form leicht erkennen läßt. Es empfiehlt sich, der größeren Fruchtbarkeit wegen, die einzelnen Sträucher wenigstens 4 Meter von einander entfernt zu pflanzen und sie gut zu düngen. In jedem Frühjahr werden die Seitenzweige etwas abgekürzt, zugleich die Seitenzweige ziemlich kurz geschnitten, wodurch sich überall Fruchtholz bildet. Wollen die Nüsse, weil sie zu alt geworden, nicht mehr tragen, so verjüngt man sie und zwar dadurch, daß man sie ihrer ganzen Krone beraubt. Guter Samen hält sich, kühl verpackt, 3 Jahre lang; er keimt aber um so schwerer, je älter er wird.

Leidende, welche durch Gicht, Rheumatismus, deren Nerven, oder durch andere innerliche und äußerliche, seither für unheilbar gehaltene Krankheiten heimgegriffen wurden, werden auf die im Inferatenthelle befindliche Annonce des Herrn L. G. Moessinger in Frankfurt a. M. ganz besonders aufmerksam gemacht.

Fruchtpreise vom 26. Oktober 1877.

Roggen per 100 Kilogr. Neu	fl.	6.75	7.—
Weizen „ 100 „ „	„	9.—	10.—
Gerste „ 100 „ „	„	7.—	8.—
Safer „ 100 „ „	„	4.50	5.50
Rais „ 100 „ „	„	—	—
Erbfen „ 100 „ „	„	6.50	8.25
Linfen „ 100 „ Neu	„	7.—	10.—
Kisolen „ 100 „ „	„	10.—	—
Erdäpfel „ 100 „ „	„	2.—	—

Die in **Ofen** am 20. Oktober gehobene Zahlen: **1, 22, 41, 88, 84.**

Die nächste Ziehung ist am 3. November 1877.

Die in **Prag** am 24. Oktober gehobene Zahlen: **43, 25, 6, 7, 42.**

Die nächste Ziehung ist am 7. November 1877.

Felétős szerkesztő: **Kyss Géza.**
Kiadó-tulajdonos: **Az Eperjesi Bankgyűlet.**

Egészségügyi-hatóságilag megvizsgáltatván s az egészségre nézve teljesen ártalmatlan szernek találtatott!!

„PURITAS“ haj-ifjító-tej.

A „Puritas“ nem hajfesték, hanem tejnemű folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bír, hogy öszhajakat megifjít, azaz lassankint még pedig legkésőbb tizennégy nap alatt ama színt visszaadja, melylyel eredetileg birt!

A „Puritas“ nem tartalmaz festék anyagot. A haj tetszés szerint vízzel mosathatik, lehet fehérelt átvont vankoson aludni, és a gözfürdöket használni, a festéknek nyoma sem vehető észre, mert a

„Puritas“ nem fest, hanem ifjítja, és pedig a leghosszabb és legdusabb női hajzatot és a férfi haját és szakállát. Egy üveg „Puritas“ ára 2 frt (postai sőtéküldésnél 20 kr. többlet) s készpénzzel, vagy utánvétellel kapható **Franz Otto**, Bécs, Mariahilferstrasse 38. szám.

ÖVÁS a hamítás és utánzástól.
A t. cz. vásárlók felkérnek czégnkre, mely minden üveg alján és dugaszán világosan látható — szigoruan ügyelni, mivel „haj-ifjító-tej“ ezime alatt utánzások is léteznek. 104 22—25

!! Billiger als überall !!



Bei Gefertigten ist stets eine reiche Auswahl der prachtvollsten zu u. ausstudijischen Petroleum Tisch- und Hängelampen zu den billigsten Preisen.

Alle Gattungen Metall- und Spengler-Waaren Blechöfen, Rauchröhren, Ofentassen, Ofenständer etc. etc.

Ferner sind diverse zweckmäßige Hausgegenstände, als:

ein vollkommenste Nacht-lampen. — Glaswaaren, feinstes Petroleum, feinstes ausländische Solkörbe, Gummiwaaren etc. etc. in größter Auswahl vorrätig.

Solzhofe für Schmiede und zum Hägeln.

J. Werther,

Spengler- und Metallwaaren-Niederlage

Eperjes.

192

Gicht- & Rheumatismus,

deren Lähmungen und andere innerliche und äußerliche, seither für unheilbar gehaltene Krankheiten.



Leidenden jeden Grades, denen schon längst nicht mehr in den Sinn gekommen ist, noch etwas oder irgend ein Mittel zu gebrauchen und die fortwährende Gesundheit wieder zu erlangen, ist dennoch eine Hoffnung geblieben, sich von ihrem jahrelangen Leiden befreien zu können, mögen die Leiden innerliche oder äußerliche, mögen nur einzelne oder alle Körpertheile afficirt sein.

Dem Tarifsteller der Moessinger'schen Mittel hat es unläugbar Mühe gekostet, bis es ihm gelungen ist, durch seine neue Heilmethode: Ablagerungen (Verknöcherungen) im verarbeiteten Zustande wieder zu erwischen und zum Vertheilen zu bringen, wodurch allein das Gelenk, resp. die Sehne wieder in die frühere Lage greifen kann und die Zirkulation des Blutes wieder hergestellt wird, ferner jene Leiden, welche vorher gekümmert waren oder in Folge der Schmerzen nicht bewegt werden konnten, sowie die leidenden Theile, welche bereits gelähmt waren, wieder zu beleben und zu kräftigen. Die hartnäckigsten und langjährigsten Verhärtungen werden in einer Minute und geheilt binnen 3 Tagen.

Man verwechselte diese Mittel nicht mit jenen zufälligen Mitteln betrügerischer Kurpfuscherei, die schon Manchem die Augen geöffnet. Der beste Beweis, daß meine Mittel im Vertheilungszustande noch heilen, ist der, daß Jeder den Erfolg schon den zweiten Tag verspürt und zwar einwirkend, es ist eine schwächere oder härtere Natur ist. Die Mittel können von Greisen wie vom Kinde gebraucht werden, ferner wird keinerlei Verletzung, welcher Verursachung nachzugehen kann, durch die Kur nicht gefürchtet, mögen nun die Leiden durch Erkältung, Fäulen, feuchte Nahrung, verdorbenen Magen, durch überanstrengung der Nerven u. s. w. entstanden sein. Ich brauche nicht zu wissen, ob die gewöhnlichen Kuren wie Schneiden, Lebertran, Petroleum, Bäder, Warmhalten oder sonstige Quacksalbereien schon angewandt sind, nur bitte ich, kurz das Leiden und sein Stadium zu beschreiben. Man terrefpéndirt in deutlicher Sprache. Bitte um geneue Wohnungsangabe. 184 2—3

L. G. Moessinger in Frankfurt a. M.,

Vor Anwendung meiner Kur, welche nur unbedeutende pecuniäre Opfer auferlegt, kann eine große Reihe von Dank-schreiben Geheilte, die mir allein in den letzten Wochen zugekommen, und über deren Authenticität ich bei den betreffenden zu informieren ich Jedermann freistelle, eingesehen werden.

Probe-Nummer der HEIMAT drit-ter Jahrgang WIEN VERLAG MANZ

in allen Buchhandlungen

auf Verlangen gratis und franco.

Vierteljährig fl. 1.20 kr. ohne, fl. 1.45 kr.

mit Postversendung.

Auch jährlich 24 Hefte à 20 kr.

Praemie allerorts zur Ansicht.

Wiederverkäufer gute Provision.

Näheres brieflich. Programm gratis.

Mit No. 3 Auerbach's neuester

187 Roman. 4—4

190

Trockenes

3—3

Buchen - Brennholz

aus den **Grf. Wengerszky'schen Waldungen**, die **Wiener Kloster** à 8 fl. loco **Eperjes in's Haus** gestellt.

Aufträge hierauf werden in der Handlung des **Daniel Oszvald** übernommen.

Schubert" von Suppé. 2. Die Werber, Walzer von Lanner. 3. Chor Zigeunertanz und Walzer aus der Oper „Mignon" von Thomas. 4. Handlungsballet Polka von Komfal. 5. „Blümlein traut" aus der Oper „Kauf und Margarethe" von Gounod. 6. Duett und Finale aus der Oper „Ernani" von Verdi. 7. „Das Großmütterchen" von Langer, vorgetragen vom Kapellmeister H. Sulka. 8. Potpourri aus der Oper „Flotte Burche" von Suppé. 9. La Mandolinata von Pedalillo. 10. Menuett von Vacherini (componirt im Jahre 1740), vorgetragen vom Kapellmeister Sulka. 11. Deutsche Lieder (Potpourri) von Peters. 12. Europäische Quadrille von Ziehrer.

Wir bemerken noch, daß diese Musikfreunion nach langer Zeit die erste sein dürfte, zu der auch unsere Damenwelt erscheinen kann, welche bisher daran gewöhnt war, unter Reunionen die sogenannten, ballmäßigen Promenade-Conzerte zu verstehen, die Nicht-tanzenden allerdings wenig Unterhaltung bieten.

Schadenfeuer. Vorigen Sonntag wurde die hiesige Feuerwehr in den Morgenstunden alarmirt. In Sobóvár standen zwei Häuser in hellen Flammen, welche ein mächtiger Wind zu noch größerem Brande anzog.

Unsere Feuerwehr erschien trotz der großen Kälte und Entfernung am Brandorte, wo sie im Vereine mit der Sobóvárer Feuerwehr eine wahrhaft anerkennungswürdige Thätigkeit entfaltete. Und nur diesem aufopfernden Einschreiten ist es zu verdanken, daß Sobóvár bei dem großen Winde nicht nur nicht von demselben Schicksale ergriffen wurde, wie jüngst Olesvár und Menhard, sondern daß sogar die in der unmittelbaren Nähe der brennenden Häuser gelegenen Scheuern, welche bereits Feuer zu fangen begannen, gerettet wurden.

Tags darauf wurde in dem auf der Hauptgasse gelegenen Maletzer'schen Hause ein verdächtiger Rauch bemerkt; zwei Feuerwehrleute waren gleich bei der Hand und indem sie das unterlegte Dach löschten und abwarfen, wehrten sie von der Stadt eine Gefahr ab, welche bei dem herrschenden Winde außereröhnliche Dimensionen hätte annehmen können.

Man sollte glauben, daß die Feuerwehr für alle diese Dienste sich der allgemeinsten Anerkennung zu erfreuen habe. Nun es ist wahr; die Einsichtsvollen können diese derselben nicht vorenthalten, leider gibt es aber auch noch unter den gebildeten Ständen Leute, denen es an Sinn für diese dem fortgeschrittenen Zeitgeiste so entsprechende Institution, für Opferwilligkeit und Bürgerpflicht, so sehr mangelt, daß sie dieselbe nicht nur nicht unterstützen, sondern, wo sie es nur können, belästern und sogar verläumdern.

So soll neulich ein den „gebildeten" Ständen angehöriger Herr in einem öffentlichen Lokale die böswillige Ausrufung riskirt haben: „Gestern veranstaltete die Feuerwehr eine Unterhaltung, bei welcher sie das erhaltene Geld verjubelt hat, während sie ihre Requisitionen noch nicht bezahlt." u. s. — Wir würden hierauf nicht reflektiren, wenn diese ehrenrührige Ausrufung nicht in Gegenwart Mehrerer gethan worden wäre. — So müssen wir aber, von der betreffenden Seite hiezu aufgefordert, erklären, daß die Feuerwehr seit bereits geraumer Zeit keine Unterhaltung veranstaltete. Einige Feuerwehrleute konnten dies wohl gethan haben, aber, als Privatleute, und zwar ebensoviele auf Kosten des Vereines, wie auf die des betreffenden Herren, sondern für ihr eigenes Geld. Es ist ferner eine Lüge, daß die Requisitionen nicht bezahlt sind, wovon sich beim Oberkommandanten Seidermann überzeugen kann, unter Anderen auch der betreffende Herr. Wir sind ferner aufgefordert zu erklären, daß man ähnlichen leichtsinnigen Ehrenrührigkeiten im Wiederholungsfalle auf gebührende Weise entgegenzutreten gesonnen ist.

Plasmuff. Donnerstag Nachmittags war Plasmuff, das Wetter war günstig und so ist es kein Wunder, daß sich die Gasse wieder einmal belebte. — Obnehin naht schon die Jahreszeit, welche derartige Genüsse unmöglich macht.

Ein salomonisches Urtheil ertheilt seit Kurzem die Bürger der Côte d'Or. Der „Progrès de la Côte d'Or" wurde ein Wahl-Pamphlet zugeschickt, auf dessen Titelblatt Mac Mahon zu Pferde abgebildet war. Er besprach das Schriftchen und bemerkte zu dem Bilde wörtlich „le cheval a Poëil intelligent" („das Roß sieht nicht dumm aus"). Sprach's und wurde verklagt, und der Gerichtshof des Ortes entschied, diese Bemerkung über das Aussehen des Pferdes sei eine offenbare Beleidigung für den Reiter, worauf der Girant des Blattes zu 500 Francs Strafe verurtheilt wurde. Der Himmel wird den Nichtern verzeihen, denn sie wußten augenscheinlich nicht, was sie thaten!

Sandwirthschaftliches.

Cultur des Haselnußstrauchs. Die Ertragsfähigkeit dieses Strauchs und den Werth seiner Früchte könnten wohl Veranlassung genug sein, zur ausgedehnteren Cultur desselben zu schreiten. Hierfür spricht außerdem noch, daß man die Pflanze ebenso wohl als hübschen Baum wie als Strauch ziehen, sie also allen Verhältnissen anpassen kann. Jedenfalls muß es als eine Nachlässigkeit bezeichnet werden, Gärten und Wälder an den Gebäuden unbenutzt liegen zu lassen; die Haselnuß gedeiht da allenthalben. Den gemeinen Haselnußstrauch finden wir in fast allen Gebüschen und Wäldern Europa's; das Klima stellt seinem Gedeihen fast nirgends Schwierigkeiten entgegen. Nur zu sonnige, dürre Plätze sagen ihm weniger zu; er liebt mehr den Schatten. Will man ihn aber dennoch auf trockenen Stellen pflanzen, so muß man den Boden in der Um-

gebung der Sträucher, wenn er nicht befestigt ist, mit Laub oder kurzem Mist bedecken. Der Haselnußstrauch kommt fast in jeder Bodenart zum Wachsen, will man aber recht tragbare Büsche und große Früchte, so muß man ihn in guten, nicht zu trockenen Boden pflanzen und zuweilen düngen. Am reichlichsten trägt er an freistehenden Spalieren, ziemlich weit auseinander gepflanzt.

Die Vermehrung dieses Strauchs geschieht durch Samen oder durch Ableger. Die erstgenannte Vermehrung ist gewöhnlich weniger erfolgreich; bei edlen Rassen empfiehlt sie sich auch schon deshalb wenig, weil oft unechte Pflanzen entstehen. Will man aber durch Samen vermehren, so säume man nicht, denselben schon im Herbst zu legen, damit er im Frühling keimt. Man hat zwar auch versucht, den Samen erst im Frühjahr zu legen, doch zeigt sich ein geringer Erfolg, selbst da, wo man die Nüsse vor dem Legen erst sorgfältig aufgeklopft hatte. Jedenfalls sollte man, falls man erst im Frühjahr säen will oder kann, die Nüsse bis zum Frühjahr zwischen Sand geschichtet aufbewahren.

Die Vermehrung durch kräftige Ableger oder Ausläufer ist viel leichter und sicherer. Man pflanzt sie meist sofort in angemessener Weise auf die Beete, wo sie bleiben.

Da, wo man die Haselnuß in den Gärten und hauptsächlich ihrer Früchte wegen baut, läßt man an Stelle der gewöhnlichen eine edlere Sorte treten. Als die bekannteste der edlen nennen wir die großfrüchtige weiße und rothe Lambertsnuß. Erstere findet man in einzelnen Theilen Südeuropas in sonnigen Lagen wildwachsend; letztere ist noch edler und reift auch etwas früher. Sie ist von der ersten schon äußerlich durch die feine Wolle, womit die Spitze der Nuß überzogen ist, und durch die röthliche Schale zu unterscheiden. Andere edle großfrüchtige Varietäten sind die Zellernuß, ausgezeichnet durch vorzügliche Größe, dünne Schale und durch einen, die Schale ganz ausfüllenden Kern; außerdem die römische Nuß, die sich durch ihre nach allen Seiten etwas abgeplattete Form leicht erkennen läßt. Es empfiehlt sich, der größeren Fruchtbarkeit wegen, die einzelnen Sträucher wenigstens 4 Meter von einander entfernt zu pflanzen und sie gut zu düngen. In jedem Frühjahr werden die Seitenzweige etwas abgekürzt, zugleich die Seitenzweige ziemlich kurz geschnitten, wodurch sich überall Fruchtholz bildet. Wollen die Büsche, weil sie zu alt geworden, nicht mehr tragen, so verjüngt man sie und zwar dadurch, daß man sie ihrer ganzen Krone beraubt. Guter Samen hält sich, kühl verpackt, 3 Jahre lang; er keimt aber um so schwerer, je älter er wird.

Leidende, welche durch Gicht, Rheumatismus, deren Lahmungen, oder durch andere innerliche und äußerliche, seit-her für unheilbar gehaltene Krankheiten heimgesucht wurden, werden auf die im Inzeratentheil befindliche Annonce des Herrn L. G. Moessinger in Frankfurt a. M. ganz besonders aufmerksam gemacht.

Fruchtpreise vom 26. Oktober 1877.

Waggen per 100 Kilogr. Neu	fl.	6.75	7.—
Weizen „ 100 „ „ „ „ „	fl.	9.—	10.—
Gerste „ 100 „ „ „ „ „	fl.	7.—	8.—
Hafer „ 100 „ „ „ „ „	fl.	4.50	5.50
Weizen „ 100 „ „ „ „ „	fl.	—	—
Erbsen „ 100 „ „ „ „ „	fl.	6.50	8.25
Linsen „ 100 „ „ „ „ „	fl.	7.—	10.—
Bisolen „ 100 „ „ „ „ „	fl.	10.—	—
Erbsen „ 100 „ „ „ „ „	fl.	2.—	—

Die in **Ofen** am 20. Oktober gehobene Zahlen:
1, 77, 41, 88, 84.

Die nächste Ziehung ist am 3. November 1877.

Die in **Prag** am 24. Oktober gehobene Zahlen:
43, 25, 6, 7, 42.

Die nächste Ziehung ist am 7. November 1877.

Felelős szerkesztő: **Kyss Géza.**
Kiadó-tulajdonos: **Az Eperjesi Bankgyelet.**

Egészségügyi-hatóságilag megvizsgáltatván s az egészségre nézve teljesen ártalmatlan szernek találtatott!!

„PURITAS“ haj-íjító-tej.

A „Puritas“ nem hajfesték, hanem tejnemű folyadék, mely majdnem azon csodálatos hatással bír, hogy öszhajakat megifjít, azaz lassankint még pedig legkésőbb tizennégy nap alatt ama színt visszaadja, melylyel eredetileg bírt!

A „Puritas“ nem tartalmaz festék anyagot. A haj tetzés szerint vízzel szorozhatók, lehet fehérrel átvont vankoson aludni, és a gözfüdöket használni, a festéknek nyoma sem vehető észre, mert a

„Puritas“ nem fest, hanem ifjítja, és pedig a leghosszabb és legdusabb női hajzatot és a férfi haját és szakállát. Egy üveg „Puritas“ ára 2 frt (postai szétküldésnél 20 krral több) s készpénzzel, vagy utánvéttel kapható **Franz Otto**, Bécs, Mariahilferstrasse 38. szám.

ÖVÁS a hamítás és utánzástól.
A t. cz. vásárlók felkérnek czégnkre, mely minden üveg alján és dugaszán világosan látható — szigorúan ügyelni, mivel „haj-íjító-tej“ ezime alatt utánzások is léteznek. 104 22-25

!! Billiger als überall !!



Bei Gefertigten ist stets eine reiche Auswahl der prachtvollsten **Metall- und Hängelampen** zu den billigsten Preisen.

Alle Gattungen **Metall- und Spengler-Waaren Blechöfen, Rauchröhren, Ofentassen, Ofenständer etc. etc.**

Ferner sind diverse zweckmäßige Hausgegenstände, als: **ein vollkommenste Nacht-lampen. — Glaswaaren, feinstes Petroleum, feinstes ausländische Solzkörbe, Gummiwaaren etc. etc.** in größter Auswahl vorrätig.

Solzhölz für Schmelze und zum Fugeln.

J. Werther,

Spengler- und Metallwaaren-Niederlage **Eperjes.**

192

Gicht- & Rheumatismus,

deren Lahmungen und andere innerliche und äußerliche, seit-her für unheilbar gehaltene Krankheiten.



Leidenden jeden Grades, denen schon längst nicht mehr in den Zinn gekommen ist, noch dieses oder jenes für ihr Leben zu gebrauchen und die fortwährende Gesundheit wieder zu erlangen, ist dennoch eine Hoffnung geblieben, sich von ihrem jahrelangen Leiden befreien zu können, mögen die Leiden innerliche oder äußerliche, mögen nur einzelne oder alle Körpertheile afficirt sein.

Dem Darsteller der Moessinger'schen Mittel hat es unangenehm Mühe gekostet, bis es ihm gelungen ist, durch seine **neue Heilmethode: Abkühlungen (Ver-sauerungen)** im verarbeiteten Zustande wieder zu erweichen und zum Vertheilen zu bringen, wodurch allein das Gelenk, resp. die Sehne wieder in die frühere Lage greifen kann und die Zirkulation des Blutes ferner wird herbeigeführt, ferner jede Leiden, welche vorher gekümmert waren oder in Folge der Schmerzen nicht bewegt werden konnten, sowie die leidenden Theile, welche bereits geschwollen waren, wieder zu heben und zu kräftigen. Die hartnäckigsten und langjährigsten Steifheiten werden in einer Minute und geheilt binnen 3 Tagen.

Man verwechselte diese Mittel nicht mit jenen zufälligen Mitteln betrügerischer Kurpfuscherei, die schon Menschen die Augen geöffnet. Der beste Beweis, daß meine Mittel im hoffnungsvollen Zustande noch heilen, ist der, daß Jeder den Erfolg schon den zweiten Tag verspürt und zwar einerlei, ob es eine schwächere oder härtere Natur ist. Die Mittel können vom Greise wie vom Kinde gebraucht werden, ferner wird derjenige, welcher seinem Verleite nachgeben kann, durch die Kur nicht getrennt, wegen man die Leiden durch Erkältung, kalten, feuchten Wohnung, vererbten Nerven, durch Lebensanregung der Nerven u. s. w. entstanden sein. Ich brauche nicht zu wissen, ob die geschwollenen Gelenke wie Schwellen, Gebeirren, Petroleum, Bäder, Warmhalten oder sonstige Quacksalbereien schon angewandt sind, nur bitte ich, kurz das Leiden und sein Stadium zu beschreiben. Man ferretendirt in deutscher Sprache. Bitte um geneue Wohnungs-angabe. 184 2-3

L. G. Moessinger in Frankfurt a. M.,

Vor Anwendung meiner Kur, welche nur unbedeutende pecuniäre Opfer auferlegt, kann eine große Reihe von Dank-schreiben Geheilt, die mir allein in den letzten Wochen zugekommen, und über deren Authenticität ich bei den betreffenden zu informieren ich Jedermann freistelle, eingesehen werden.

Probe-Nummer der HEIMAT drit-ter Jahrgang WIEN VERLAG MANZ

in allen Buchhandlungen auf Verlangen gratis und franco. Vierteljährig fl. 1.20kr. ohne, fl. 1.45kr. mit Postversendung.

Auch jährlich 24 Hefte à 20 kr. Praemie allerorts zur Ansicht. Wiederverkäufer gute Provision. Näheres brieflich. Programm gratis. Mit No. 3 Auerbach's neuester

187

Roman.

4-4

190

Trockenes

3-3

Buchen - Brennholz

aus den **Grf. Wengerszky'schen Wal-dungen, die Wiener Kloster à 8 fl. loco Eperjes in's Haus gestellt.**

Aufträge hierauf werden in der Handlung des **Daniel Oszvald** übernommen.